

ційно-правові основи співвідношення та взаємодії : монографія / В. І. Борденюк. – К. : Парлам. вид-во, 2007. – 576 с. **9.** Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170. **10.** Про місцеві державні адміністрації : закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20. – Ст. 190. **11.** Про Положення про місцеву державну адміністрацію : указ Президента України від 14 квіт. 1992 р. № 252 // Збірник указів Президента. – 1992. – № 2. **12.** Про Представника Президента України : закон України від 5 берез. 1992 р. № 2167-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 23. – Ст. 335. **13.** Зозуля О. І. Секретаріат Президента України: нормативно-правові засади організації та діяльності : монографія / О. І. Зозуля ; за ред. О. В. Марцеляка. – Х. : Харків юрид., 2008. – 304 с. **14.** Великий тлумачний словник української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2002. – 1440 с. **15.** Про столицю України – місто-герой Київ : закон України від 15 січ. 1999 р. № 401-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.

Надійшла до редколегії 24.03.2011

Охарактеризирован опыт формирования и практики взаимоотношений и взаимодействия местных государственных администраций и территориальных общин, а также определены принципы и направления последующего совершенствования их деятельности в решении вопросов местного управления на соответствующей территории.

The experience of forming and practice of relationship and cooperation between local state administrations and local communities are characterized. The principles and directions of further improvement of their activity in solving the problems of local governance on the corresponding territory are determined.

УДК 347.998.85(043.3)

Р. В. Шаповал

СИСТЕМА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Висвітлено результати досліджень процесів реформування освіти в Україні, проаналізовано нормативні документи, які регламентують формування освітянського простору.

Однією з актуальних проблем постіндустріального періоду є проблема пошуку ефективних механізмів управління соціальною сферою держави – освітою, механізмів, зорієнтованих на продуктивне використання людських ресурсів та становлення і розвиток нової галузі соціальної сфери – галузі людського (інтелектуального) капіталу. Якість інтелектуального капіталу освіти – це показник якості, результативності освіти на індивідуально-особистісному рівні. Тому на сучасному етапі в умовах нової державної політики актуальною є проблема пошуку ефектив-

© Шаповал Р. В., 2011

них механізмів управління освітніми організаціями і установами, створення демократичних стратегічних моделей управління освітньою системою, які б дозволяли максимально реалізувати права людини: право на самоосвіту, саморозвиток, самовдосконалення, соціальний захист, свободу вибору.

Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ ст. визначає основні стратегічні завдання розвитку процесу управління освітою: «перехід від державного до державно-громадського управління, чітке розмежування функцій між центральними, регіональними і місцевими органами управління, забезпечення самоврядування навчально-виховних закладів і наукових установ, утвердження у сфері освіти гармонійного поєднання прав особи, суспільства й держави» [1].

Стаття 4 Закону України «Про освіту» проголосила, що Україна визнає освіту пріоритетною сферою соціально-економічного, духовного і культурного розвитку суспільства [2]. Державна політика в галузі освіти визначається Верховною Радою України відповідно до Конституції України і здійснюється органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

В Україні для управління освітою створюються система державних органів управління і органи громадського самоврядування.

Сучасна система управління освітою є порівняно новим інститутом адміністративно-державного управління. Інститут адміністративно-державного управління прийнято розглядати як здійснення державної політики через систему адміністративних установ [3, с. 66].

Система адміністративних установ у галузі освіти є особливим елементом суспільної системи, яка зорієнтована на здійснення суспільно корисної діяльності в освітянській сфері. Їх діяльність спрямована на забезпечення реалізації функції державного управління, створення суспільних благ, вирішення завдань, які не можуть бути ефективно виконані приватними та громадськими організаціями.

Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади здійснює державну політику в галузі освіти; організує розроблення та здійснення відповідних загальнодержавних та інших програм; у межах своїх повноважень видає нормативно-правові акти з питань освіти; забезпечує контроль за виконанням законодавства про освіту.

Управління в галузі освіти в межах їх компетенції здійснюється: спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки; іншими центральними органами виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади; Вищою атестаційною комісією України;

органами влади Автономної Республіки Крим; органами місцевого самоврядування; власниками вищих навчальних закладів; органами громадського самоврядування.

Міністерство освіти і науки, молоді і спорту України – це орган, який здійснює керівництво у сфері освіти, бере участь у визначенні державної політики в галузі освіти, її розробленні та реалізації, забезпеченні контролю за реалізацією державної політики у сфері освіти. Чимало уваги він приділяє професійній підготовці кадрів, розробленню програм розвитку освіти, державних стандартів освіти, державних стандартів знань з кожного предмета. До того ж спеціально уповноважений центральний орган державної виконавчої влади у галузі освіти спрямовує та координує діяльність у цій сфері інших органів виконавчої влади, виконує всі встановлені для нього функції центрального органу виконавчої влади з управління освітою.

Досліджуючи питання надання освітніх послуг в Україні, на думку автора, слід приділити більше уваги проблемі розвитку освітнього потенціалу України, питанням прогнозування та визначення перспектив і пріоритетних напрямів розвитку у сфері освіти відповідно до потреб особистості, суспільства та держави.

Вбачається, що саме зазначене вище має бути основним орієнтиром для спеціально уповноваженого центрального органу державної виконавчої влади у сфері освіти при розробленні державних стандартів освіти, контролюванні їх дотримання, здійсненні інспектування, ліцензування, атестації та акредитації навчальних закладів, а також для Кабінету Міністрів України при встановленні порядку для реалізації зазначених вище функцій спеціально уповноваженого центрального органу державної виконавчої влади у сфері освіти.

Діяльність державних установ (Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, управлінь освіти облдержадміністрацій і інших управлінь, відділів освітянської системи) й організацій як відкритих соціально-економічних систем у зв'язку із входженням України у світове економічне співтовариство може бути успішною за умови налагодження безперервної взаємодії та зворотного зв'язку із зовнішнім середовищем.

В умовах ринкових відносин вони, об'єктивно, є учасниками глобальної конкуренції, в якій успішними є ті, що використовують сучасне управління.

Якщо раніше функціонування державних установ та організацій в основному базувалось на використанні правових актів, нормативних положень, процедур, стандартних підходів, що розроблялись і пропонувались організаціями вищого організаційно-правового рівня, то сьогодні вони змушені розробляти власні підходи до управління, які б дозволили сформувати від-

мінні від конкурентів характеристики та позитивний імідж організації.

У нинішніх умовах органам управління освітою, наприклад, необхідно виконувати роботу, що забезпечує дослідження ринку на предмет оцінювання можливостей збуту освітніх послуг, наданих навчальними закладами, прогнозування динаміки їх споживання, виявлення й оцінювання конкурентів у даній освітній послугі й на цій основі ухвалення рішення про доцільність її надання.

Необхідність запровадження якісно нових механізмів менеджменту в забезпеченні життєдіяльності державних установ і організацій та їх сталого розвитку обумовлена: підвищенням вимог до державних установ та організацій з боку споживачів послуг; стрімким розвитком управлінських та інформаційних технологій; необхідністю прийняття рішень на основі забезпечення компромісу інтересів різних організацій, громадськості, держави; запровадженням принципів, що визначають залежність установами обсягів бюджетного фінансування державних установ та організацій від ефективності їх функціонування; необхідністю залучення державними установами й організаціями позабюджетних коштів для свого розвитку та функціонування; проблемою формування ефективних гнучких організаційних структур управління.

Неналежну увагу приділяє Міністерство освіти і науки, молоді і спорту України реалізації державної політики з питань безпеки життєдіяльності у сфері освіти, а також підготовці проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо вдосконалення організації наукових досліджень, сприяння інноваційним процесам в економіці, надання кредитних, податкових та митних пільг суб'єктам освітньої діяльності, створення інших організаційних, економічних і правових умов для соціального захисту освітянських кадрів. Крім того, при розробленні нормативно-правової бази для функціонування систем освіти необхідно застосовувати відповідні міжнародні та європейські стандарти, всіляко сприяти інтеграції вітчизняної освіти у світовий простір із збереженням і захистом національних інтересів.

Слід виважено підходити до функції припинення, призупинення або анулювання виданих суб'єктам освітньої діяльності ліцензій та сертифікатів про акредитацію, виважено вирішувати питання щодо реорганізації вищого навчального закладу або його ліквідації.

До вирішення питань підготовки кадрів, інформатизації освітньої сфери, організації наукових досліджень на базі навчальних закладів, організації з'їздів, конференцій, семінарів,

нарад центральний орган має залучати спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств (за погодженням з їх керівниками), вчених і практиків. Із залученням цих осіб мають утворюватися координаційні комісії, експертні та робочі групи для науково-організаційного супроводження виконання державних програм і проектів. Крім того, позитивно має бути практика залучення на основі контрактів (договорів) вітчизняних і зарубіжних вчених та спеціалістів до роботи в згаданих комісіях (групах), а також до надання консультацій, проведення аналізу стану та складання прогнозів розвитку освітнього потенціалу України.

Має бути оптимізованим процес випуску підручників, посібників, методичної літератури та виваженим підхід до розроблення проектів положень про навчальні заклади України.

Акти спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі освіти, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими для інших центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади, органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, вищих навчальних закладів незалежно від форм власності.

Спеціально уповноважений орган державної виконавчої влади у сфері освіти Автономної Республіки Крим здійснює повноваження управління освітою на території Республіки Крим, крім повноважень, віднесених до компетенції спеціально уповноваженого центрального органу державної виконавчої влади у сфері освіти, міністерств і відомств, яким підпорядковані навчальні заклади.

Місцеві органи державної виконавчої влади здійснюють державну політику в галузі освіти в межах їх компетенції. Вони встановлюють, не нижче визначених спеціально уповноваженим центральним органом державної виконавчої влади у сфері освіти мінімальних нормативів, обсяги бюджетного фінансування навчальних закладів, установ, організацій системи освіти, що є комунальною власністю, та забезпечують фінансування витрат на їх утримання. Вважаємо, що ці органи мають звернути увагу на належне забезпечення мовної політики держави, забезпечувати вивчення в місцях компактного проживання національних меншин мов цих меншин, здійснювати підготовку фахівців з питань етнографії, історії, культури національних меншин, що проживають на території України.

Сьогодні необхідне подальше вдосконалення системи універсального доступу до освіти. Органам державної влади та органам місцевого самоврядування слід звернути увагу на по-

требу у створенні сучасної мережі навчальних закладів, які повинні бути трансформовані на загальнодержавному і регіональному рівнях таким чином, щоб йти назустріч усім, хто бажає здобути освіту, маючи для цього відповідні можливості та якісні показники.

Місцеві органи управління освітою в здійсненні своїх повноважень підпорядковані місцевим органам державної виконавчої влади, органам місцевого самоврядування та відповідним державним органам управління освітою в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Місцеві органи державної виконавчої влади мають разом із центральними органами влади організовувати психологічні служби для дітей та молоді, консультативні пункти з питань професійного консультування молоді та професійної орієнтації учнів.

На регіональному рівні органи державної влади повинні визначати потреби й обсяги, розробляти пропозиції щодо державного замовлення на підготовку спеціалістів та робітничих кадрів для регіону [3, с. 73].

На Парламентських слуханнях, присвячених питанням стану і перспективам розвитку освіти в Україні, зазначалося, що глобальні динамічні зміни в суспільно-економічному розвитку зумовляють стратегічні завдання і визначають основні напрями оновлення та розвитку освіти в Україні, підвищення її якості, приведення її у відповідність зі структурою потреб ринку праці.

Відзначалися також недоліки, що гальмують розвиток освіти в Україні. Так, у системі управління освітою ігноруються вимоги про надання можливості вищим навчальним закладам самостійно розпоряджатися власними доходами.

Не визначені, на жаль, реальні потреби загальнодержавного та регіональних ринків праці. Майже половина вищих навчальних закладів не здійснює науково-дослідні та дослідно-конструкторські дослідження. На державні програми, в яких беруть участь вищі навчальні заклади, припадає лише близько 20 відсотків. На ці питання необхідно звернути особливу увагу. Кожний навчальний заклад, особливо вищий, має стати науковим осередком.

Потрібні нові підходи і формули фінансування освіти, які базуються на новаторських принципах, консолідованій участі різних джерел фінансування – від громадських (державний і місцевий бюджет), приватних, комерційних (банківські позики) до міжнародних організацій і фондів. Автономія вищих навчальних закладів розвивається повільно і, фактично, є суто формальною. Потребує належного розвитку і набуття нового демо-

кратичного характеру та змісту громадське самоврядування у сфері освіти.

Стримуючим фактором розвитку освіти, а також таким, що негативно впливає на якість освітньої діяльності, є наявність великої кількості малопотужних за освітнім і науковим потенціалом навчальних закладів.

Державні органи управління освітою в Україні мають належним чином посилити контроль за виконанням в освітній сфері Державної програми розвитку і функціонування української мови на 2004–2010 роки, а також удосконалити систему атестації та оцінювання знань у навчальних закладах з урахуванням європейського та світового досвіду [4].

Говорячи про такий напрям державного регулювання освітньої сфери, як впровадження в життя освітніх та наукових програм відродження і розвитку національної культури, української мови та мов національних меншин, національно-культурних традицій корінних народів та національних меншин в Україні, необхідно, щоб це питання спеціально уповноважений центральний орган державної виконавчої влади у сфері освіти тільки координував і контролював, а організаційне його вирішення вбачається доцільним покласти на місцеві органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Органи державного управління мають вирішити питання щодо надання відповідних пропозицій для законодавчого врегулювання питань, пов'язаних із Болонським процесом, повноправним учасником якого є Україна. Цей процес ще раз нагадав про те, що освіта почала бути бізнесом у країнах з розвиненою ринковою економікою. Новітні освітні послуги витіскають традиційну освіту, виховання. Наукове осмислення стратегічних і тактичних завдань подальшого розвитку державного управління, шляхів і способів комплексного ринкового вдосконалювання всіх складових його механізму дозволить повному діяти управлінням освіти.

Вимагає належного врегулювання, як це має місце в усіх економічно розвинутих країнах, проблема безперервної освіти дорослих (освіти протягом усього життя).

Органам державного управління освітою слід здійснити низку організаційних заходів, а саме: оптимізацію державних управлінських структур, децентралізацію управління; перерозподіл функцій та повноважень між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та навчальними закладами; перейти до програмно-цільового управління; поєднати державний і громадський контроль; запровадити нову етику управлінської діяльності, що

базується на принципах взаємоповаги, позитивної мотивації; запровадити прозорість розроблення, експертизи, апробації та затвердження нормативно-правових документів; створити систему моніторингу ефективності управлінських рішень, їх впливу на якість освітніх послуг на всіх рівнях; організувати експериментальні перевірки та експертизи освітніх інновацій; впровадити новітні інформативно-управлінські й комп'ютерні технології; демократизувати процедури призначення керівників навчальних закладів, їх атестацію; удосконалити механізми ліцензування, атестації та акредитації навчальних закладів; підвищити компетентність управлінців усіх рівнів; більш широко залучати до управлінської діяльності талановиту молодь, жінок, а також виховувати лідерів у сфері освіти. Крім того, слід привести у відповідність зі світовими тенденціями розвитку освіти та економіки структуру підготовки фахівців з вищою освітою. При цьому мають враховуватися загальнодержавні та регіональні потреби у фахівцях з вищою освітою та впорядкування державного класифікатора професій.

Обсяги державного замовлення на підготовку фахівців слід скоригувати з потребами ринку праці.

Обов'язково має бути посилена відповідальність керівників навчальних закладів за якість підготовки фахівців, організацію наукових досліджень, інтегрування їх результатів у виробництво та інші сфери економічного та суспільного життя країни.

У Великій Британії, Данії, Нідерландах та інших високорозвинених країнах розроблено Стандарт професійної діяльності директора школи (керівника навчального закладу). Він є базою, основним орієнтиром для здійснення професійної підготовки керівника навчального закладу, визначення його професійного рівня.

Отже, існує потреба в розробленні Стандарту професійної діяльності працівників органів управління освітою (освітнян) від міністра до методиста й інспектора відділу освіти, та Стандарту професійної діяльності вчителя, викладача з тією ж метою.

Органи управління освітою мають здійснити належне інформаційне забезпечення навчального та наукового процесів, розробити заходи щодо розвитку українського науково-освітнього інформаційного простору, а також національних телекомунікаційних мереж.

Слід розробити заходи щодо розвитку післядипломної освіти та впровадження дистанційної форми навчання.

Органам управління необхідно вирішити питання про організацію контролю за вступними випробуваннями та роботу в складі приймальних комісій навчальних закладів представників громадськості й працівників загальноосвітніх навчальних закладів.

Крім того, слід надати значно більше можливостей і прав регіональним органам управління. Необхідно посилити взаємодію державних та регіональних органів з громадськими організаціями.

Нарешті, необхідно вдосконалити механізми та процедури підготовки фахівців (науково-педагогічних працівників і науковців) вищої кваліфікації, що потребує децентралізації управління з передачею частини державних повноважень університетам. Ці процеси можуть мати як позитивний, так і негативний характер, але усвідомлення таких наслідків і їх прогнозування – одне із головних завдань державного управління [5, с. 89].

Обов'язковою умовою для підвищення престижності професії педагога, викладача навчального закладу є підвищення заробітної плати працівникам освіти та приведення її рівня у відповідність із положеннями ст. 57 Закону України «Про освіту», а також виділення навчальним закладам відповідно до ст. 61 даного Закону в повному обсязі коштів на оплату витрат за електроенергію, тепло, комунальні послуги, на придбання навчально-лабораторного обладнання [2].

Ринкові відносини, які проникають в освіту, «ведуть» за собою новітній менеджмент. Популярності набувають наукові роботи з освітнього менеджменту, педагогічного менеджменту та дидактичного менеджменту.

Дослідники цих феноменів дають їх різні визначення: «Галузь менеджменту, яка регулює процеси трансформації змісту освітньої діяльності, називається освітнім менеджментом; вона охоплює зміст, форми реалізації принципів, методів, підходів, технології, функцій і прийомів управління взаємодією освітніх процесів» [6, с. 92].

На підставі теоретичного аналізу психологічних особливостей менеджменту освіти Н. А. Коломінський пропонував таке визначення цього поняття: менеджмент в освіті – усвідомлена взаємодія керівника з іншими людьми: підлеглими, партнерами, своїми керівниками, учнями, батьками та іншими, яка спрямована на забезпечення їх активної скоординованої участі в досягненні наміченої мети [7, с. 8].

«Педагогічний менеджмент – це комплекс принципів, методів, організаційних форм і технологічних прийомів управління освітнім процесом, спрямованим на підвищення його ефективності» – таке визначення дає В. П. Симонов. Під освітнім процесом він розуміє сукупність трьох складових: навчально-пізнавального, навчально-виховного, самоосвітнього процесів [8, с. 51].

Виходячи з такого визначення дослідник стверджує, що будь-який викладач, по суті, є менеджером навчально-

пізнавального процесу (як суб'єкт управління ним), а керівник навчального закладу – менеджером навчально-виховного процесу в цілому (як суб'єкт управління цим процесом).

Дидактичний менеджмент ще формується як самостійна теорія (на практиці він проявив себе в роботі педагогів-новаторів).

Освітній, педагогічний, дидактичний менеджмент як самостійні наукові напрями й нові навчальні дисципліни поки що тільки складається, формується, не має єдиного статусу та стандарту. Його логіка й методологія тільки створюються – вони зростають на рівні тих сьогодишніх вимог, які ставляться суспільством, що трансформується в цих галузях знань і навчальних дисциплін.

Використання методології маркетингу в управлінні освітою викликане необхідністю пошуку нових форм і методів управління навчанням і реалізації освітніх послуг, що відповідають сучасному рівню суспільних відносин.

Поки будуть існувати цивілізація та людське суспільство, держави будуть вирішувати вічні проблеми освіти, навчання й виховання, проводити пошук закономірностей управління освітнім процесом.

Оновлення суспільства потребує від керівників освітньої галузі зміни свого менталітету, саморозвитку, становлення духовної культури особистості, яка тільки і зможе забезпечити адекватну фахову діяльність керівника в сучасних умовах.

Здатність навчатись краще та швидше від своїх конкурентів стає надійним джерелом конкурентних переваг держави. Майбутнє належить організаціям, які на всіх рівнях зможуть ефективно використовувати здатність людських ресурсів до навчання.

Список літератури: 1. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна ХХІ століття»): постанова Кабінету Міністрів України від 3 листоп. 1993 р. № 896 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=896-93-%EF>. 2. Про освіту: закон України від 23 трав. 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 34. – Ст. 451. 3. Курко М. Н. Адміністративно-правове регулювання вищої освіти в Україні: монографія / М. Н. Курко. – Х.: Вид-во Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – 376 с. 4. Про затвердження Державної програми розвитку і функціонування української мови на 2004–2010 роки: постанова Кабінету Міністрів від 2 жовт. 2003 р. № 1546 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 40. – Ст. 2105. 5. Луговий В. І. Управління освітою: навч. посіб. для слухачів, аспірантів, докторантів спеціальності «Державне управління» / В. І. Луговий. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 302 с. 6. Адміністративна реформа в Україні: шлях до Європейської інтеграції: зб. наук. праць. – К., 2003. – 640 с. 7. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект): автореф. дис. ... д-ра психол. наук: спец. 19.00.05 «Со-

ціальна психологія» / Коломінський Наум Львович. – К., 2001. – 37 с. 8. Симонов В. П. Педагогический менеджмент ноу-хау в образовании / В. П. Симонов. – К. : Высш. образование, 2009. – 357 с.

Надійшла до редколегії 09.02.2011

Освещены результаты исследований процессов реформирования образования в Украине, проанализированы нормативные документы, которые регламентируют формирование просвещенского пространства.

The results of the researches concerning the processes of education reform in Ukraine are elucidated; legislative documents regulating the formation of the educational area are analyzed.

УДК 351.73:339.13.025

Т. С. Васильєва

СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виділено структурні елементи адміністративно-правового режиму господарської діяльності та стисло охарактеризовано окремі з них.

З огляду на дуже швидкий розвиток відносин у сфері господарювання, виникнення нових об'єктів та суб'єктів зазначених правовідносин у сучасній правовій системі України виникає необхідність застосування такої юридичної форми, як правовий режим. Дане правове явище було відоме юриспруденції ще на етапі її розвитку, але нині воно стало більш актуальним для застосування. Фактично правовий режим стає особливим правовим інструментом законодавця при формуванні правової системи у сфері господарської діяльності. Встановлення такого правового явища законодавцем здійснюється із визначених підстав при особливому порядку створення, зміни та припинення господарської діяльності та у деяких випадках особливому порядку функціонування.

Загальні питання визначення правового режиму, в тому числі і адміністративно-правового, розглянуто в роботах С. С. Алексєєва, В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурки, Д. М. Бахраха, Ю. П. Битяка, В. В. Зуй, Т. О. Коломоець, А. Т. Комзюка, О. П. Корєнєва, Ю. М. Козлова, С. О. Кузнїченка, Н. І. Матузова, А. В. Малька І. С. Розанова, Ю. А. Тихомирова, М. М. Тищенко. Загальнотеоретичні дослідження питань адміністративно-правового регулювання господарської діяльності представлені сучасними роботами О. Ф. Андрїйко, С. С. Вітвицького, М. В. Ковальової, Т. М. Кравцової, І. Д. Пастуха, О. П. Рябченко, Н. О. Санїахметової та ін. Праці зазначених авторів можуть